

1-26=24 drb.

5578

10836

MAZÁNTU

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A hivatalban átvéve:
 Egy évre ..... 16 k.
 Három évre ..... 48 k.
 Nyolc évre ..... 96 k.
 Egy évre ..... 20 kor.
 Három évre ..... 60 kor.
 Nyolc évre ..... 120 kor.
 Egy évre ..... 24 kor.
 Három évre ..... 72 kor.
 Nyolc évre ..... 144 kor.
 Egy évre ..... 6 fillér.

Politikai napilap

Megjelenik minden nap, a német és
 önnep utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatalok:
 Nagyváradi, Szilágyi Dezső-u. 6.
 A szerkesztőség-kéziratok visszaadása
 adására vagy megőrzésére nem
 vállalunk.
 Előfizetések és hirdetések a kiadó
 hivatalhoz intézendők.

XXIII. évfolyam I. szám.

Nagyváradi

Kedd, 1917 január 2.

Válasz a központi hatalmak jegyzékére.

Párisból jelentik: (Havas ügynökség.)
 Ma este adta át Briand miniszterelnök az
 Egyesült Államok itteni nagykövetének Bel-
 gium, Franciaország, Anglia, Olaszország,
 Japán, Montenegró, Portugália, Románia,
 Oroszország és Szerbia válaszát az ellen-
 séges hatalmaknak a béketárgyalások meg-
 kezdésére vonatkozó jegyzékére:

Együttes válasz.

A népek szabadságának védelmére
 egyesülve és híven ahhoz a vállalt kötele-
 zettséghez, hogy a többtől elválva nem ta-
 szák le a fegyvert, a szövetségesek elhatá-
 rozták, hogy együttesen válaszolnak azokra
 az állítólagos békesajánlatokra, amelyeket az
 ellenséges államok kormányai az Egyesült
 Államok, Spanyolország, Svájc és Német-
 alföld követségével adtak át nekik:

A szövetséges hatalmak minden válasz-
 előtt szükségesnek tartják, hogy az ellen-
 séges államok jegyzékének két lényeges ál-
 lítása ellen tiltakozzanak, amelyekkel a szö-
 vetségesekre akarják hátrítani a háborút a
 felelősséget és amelyet a központi hatalmak
 győzelmet hirdetnek. A szövetségesek nem
 engedhetik meg ezt a valótlán költői állí-
 tást, amely alkalmas arra, hogy minden
 tárgyalási kísérletet már eleve haszontalan-
 ságra ítéljen. A szövetséges nemzetek 30
 hónap óta viselik minden nehézségét a há-
 borúnak, amelynek elhárítására mindent
 megtettek. Tetteikkel bebizonyították a bé-
 kéhez való ragaszkodásukat, amely ma
 ugyanolyan erő, mint volt 1914-ben. Mi-
 után Németország kötelezettségeit megsér-
 tette, az általa megtört békét nem lehet az
 ő szavára alapítani.

Békfeltételekell

A tárgyalások megkezdésének feltételei
 nélkül történt kezd mérvénés nem békesaján-
 lat. E minden kézzelfogható tartalmat és ha-
 tároztottságot nélkülöző, a császári kormány
 által forgalomba hozott állítólagos békesaján-
 lat inkább háborús manővernek tekinthető,
 amely a világnak múltbeli, jelenlegi és
 jövőbeli jogellenes rendszeres téremagyará-
 zásán alapul.

A felelősség.

A múltat illetően a német jegyzék sze-
 meli hogy ama tények, adatok és számok
 felett melyek azt bizonyítják, hogy a hábo-
 ru Németország és Ausztria-Magyarország
 szándékosan idézte megvalósította. Hágá-
 ban német képviselő utasított vissza minden
 a lezárásra vonatkozó javaslatot. 1914

juliusában Ausztria-Magyarország volt az,
 amely miután példátlan ultimátumot intézett
 Szerbiához, bár nyomban megkapta az elég-
 télt, megizente a háborút. Ezután a köz-
 ponti hatalmak visszautasítottak minden tö-
 rekvést, amely az entente részéről odairá-
 nyult, hogy a helyi viszályt békés megol-
 dásra juttassák. Angliának a konferenciára
 vonatkozó javaslatát, a franciák ajánlotta
 nemzetközi bizottságot, az orosz cár által
 ajánlott döntő bíróságot (amelyekről szöveg-
 ben itt beszélg van), mindazban erőfeszítéseket
 Németország válasza nélkül hagyta és nem
 követte azokat. Belgiumot megátadta egy
 oly hirdalomban, amely semlegességét garan-
 tált és nem riadt vissza attól, hogy maga
 jelenise ki, hogy a szerződéses „papir-
 rongyok” és hogy a „szükség törvényt
 bent.”

A jelent illetően Németország ajánlata
 a kizárólagos európai „háborús térképre” tá-
 maszkodik, amely a helyzetnek csak átme-
 neti külső képét fejezi ki és nem állapítja
 meg az ellenség valódi erejét. Ily előfeltétel
 mellett kötött béke csak a támadók javára
 válna, akik azt hitték, hogy céljukat két hó-
 nap alatt elérhetik és most két év múlva
 észreveszik, hogy azt sohasem fogják elérni.

Megtörítés, javátétel, biztosítékok.

A jövőt illetően a Németország had-
 tiszete által előidézett pusztulás, a had-
 viselők és a semlegesek ellen Németország
 és szövetségesei által elkövetett számos me-
 rénylet megtörítést, javátételt és biztosítékot
 (sanction, reparations és garantiss) követel.

Németország ravaszul kitér úgy az egyik,
 mint a másik elől. Valójában a központi ha-
 talmak által tett nyilatkozat nem más, mint
 jól kiszámított kísérlet arra, hogy a h boru
 továbbfejlesztésére behatást gyakoroljanak a
 végzetül egy német békének rángatószako-
 lására. Meg akarja téveszteni az antant or-
 szágok közvéleményét; a közvélemény azon-
 ban minden ádozat dacára, bámulatos el-
 szántsággal, már is válaszolt és az ellenség
 nyilatkozatának ürességét kelő világításba
 helyezte.

Az ellenség nyilatkozata buzdítani akarja
 Németország és szövetséges államsi közvé-
 leményét, amelyet veszteségei súlyosan meg-
 próbáltattak, amelyet a gazdasági inség
 szétzorzolt és amely ösztönöztet ama végső
 erőfeszítések alatt, amelyeket az országok
 népeitől megköveteltek. Meg akarja tévesz-
 teni és megfélemlíteni a semleges országok
 közvéleményét, amely már régen megalkotta
 itéletét az eredeti felelősségről, amely tisz-

tában van a jelenlegi felelősség kérdésében
 is és amely nagyon világosan látja, hogy
 Németország terveit segíteni elő, ha feladná
 az emberi szabadságok védelmét. Az ellen-
 ség nyilatkozata végül már eleve igazolóni
 igyekszik a nagyvilág szemében a buvár-
 hajó háboru új büntőnyeit, a munkások erő-
 szakos elhurocolását és állampolgároknak
 erőszakos terrorizását a saját hazájuk elleni
 harrra, valamint a semlegesség megsér-
 tését.

Az antant nem tárgyal békéről.

A mai óra súlyának, de egyúttal szük-
 ségleteinek is tudatában, a szövetséges kor-
 mányok, amelyek egymással szoros kaposo-
 laiban és népeikkel teljes egyetértésben
 vannak, megtagadják azt, hogy egy
 minden őszinteség és jelentőség
 híján levő javaslattal foglalkoz-
 zanak.

Kijelentik újólag, hogy béke nem le-
 hetséges mindaddig, amíg a megsértett jo-
 gok és szabadságok visszaállítására (repara-
 tion), a nemzetségek alaptörvényeinek elis-
 merése, a kis államok létszabadságára
 vonatkozó biztosítékkal nem bírnak, amíg
 nem tudják határozottan, hogy oly rendezés
 történik, amely alkalmas a népetek már
 régen fenyegető okok végleges elhárítására
 és arra, hogy a világ biztonsága egyedül
 igaz zálogként megadja.

Belgium.

A szövetségesek végül szükségesnek
 tartják, hogy a következőket állapítsák meg,
 amelyek kidomborítják azt a sajátságos hely-
 zetet, amelyben Belgium két és félszáz év háboru
 után van.

Belgium mindenkor gondosan ügyelt a
 semlegességéből származó kötelezettségekre.
 Fegyvert azért ragadott, hogy függetlenségét
 és semlegességét, melyeket Németország meg-
 sértett, védelmezze és nemzetközi kötelezett-
 ségéhez hív maradjon. Augusztus 4 én a
 kancallár a német birodalmi győlesem elis-
 merete, hogy e támadás sértés volt a nemzet-
 közti jog ellen, amelynek javátételére Német-
 ország nevében kötelezettséget vállalt. Két és
 félszáz év alatt ez az igazságtalanság kegyetlenül
 kiélekedett a háborus intézkedések és a meg-
 szállás folytán, amely az ország sárgélyess-
 kézt kimeríté, iparát tönkreteszi, városait,
 falvait elpusztítja és a mézszárlásokat, kivég-
 zéseket, bebörtönözéseket szaporítja. És abban
 a pillanatban, amelyben Németország béké-
 ről és emberieségről beszél a világnak,
 belga polgárokat eszerek számára viss el lakó-
 helyükről és szolgásgba dönti őket. Belgium

a háboru előtt csupán arra törekedett, hogy jó viszonyban legyen őszetszomszédaival. Királyának és kormányának csupán egy céljuk van: A béke és a jog helyreállítása. Ők azonban csak oly békére hajlandók, amely országuknak jogos elégtételt (reparatione)

garanciákat és a jövőre nézve biztosítékokat hoznak.

(Megjegyzés: Végleges ítéletet erről, a Havas ügynökség által közölt jegyzékről, csak akkor alkothatunk, amikor annak hivatalos szövege rendelkezésünkre fog állani.)

Újév a politikában.

Khuen-Héderváry támadása az ellenzék ellen. Tisza: a koronázásról, külügyminiszter változásáról, Romániáról és az antant válaszárol.

Az újév alkalmából a munkapárti képviselők nevében gróf Khuen Héderváry Károlyt, a párt elnökét Almássy László képviselő üdvözlötte.

Gróf Khuen Héderváry az üdvözlésre hosszabb beszédben válaszolt. Beszédében élesen kiolt az ellenzék ellen:

Visszapillantást vet az elmúlt évben elvégzett munkára, elvégeztünk mindent, amit lehetett és nem rajtuk múlt, hogy többet nem végezhetünk. Azt hiszem azonban, eljön az idő, amikor nem rajtuk fog múlni, hogy megtörték a pártközi békét. Kötelességünk a nemzet iránt, hogy a támadásokkal helyt álljunk és megmutassuk, hogy van bennünk erő, tehetség és okosság, hogy visszautasítsuk és meg is toroljuk a galád vádakat.

— Ha a béke nem kell, harcolunk és küzdünk, szembeállunk a támadásokkal és el fogjuk sperni azokat, akik galádul harcolnak ellenünk!

A beszédet a munkapárt élénk helyesléssel kísérte s a beszéd végén zajosan megéljenzte gróf Khuen Héderváryt.

Tisza üdvözlése.

A munkapárt ugyyszólván teljes számban kereste fel gróf Tisza Istvánt a várban, ahol Desboides Ernő képviselő üdvözlésére a miniszterelnök a következőket válaszolta:

— Tanubizonyságot tesz arról, hogy Ferencz József utolsó éveit megaranyozta az a tudat, hogy teljes bizalommal tekinthetett utódjára. Megemlékezik a koronázásról s minden oka megvan az új király uralkodásától szép jövőt remélni.

Röviden válaszolja a belpolitikai helyzetet, erősebb rendszabályokat sohasem kedvtelésből alkalmazott, hanem a magyar nemzet érdekében. Akkor is kelemetlen kötelességnek tartotta, ma is annak tartja, amelyre azonban a teljesített kötelesség tudatával tekint vissza. Saját személyét sohasem toltá előtérbe, hanem mindig a közérdeket és kötelességet tartotta szem előtt, kivéve vagy két három esetet, amikor egy-egy elvesztésnek látszó pozíciót kellett megvédenie.

Áttér a külügyminiszter az osztrák kormányváltozásokra. A külügyminiszterváltás nem jelent rendszerváltozást is. Az új külügyminiszter a paritásnak és dualizmusnak feltétlen híve, mi sem áll távolabb tőle, minthogy beavatkozni próbáljon Magyarország belpolitikai ügyeibe. Már kétszer, hogy megmondta: botor, végzetes és teljesen dolog lenne feltámasztani a centralizmust. Hangsúlyozza, hogy minden oka megvan arra a feltevésre, hogy ami most Ausztriában történik, az az osztrák hazafias

elemeknek concentricus kísérlete, amelynek minden hátsó gondolata a paritás és dualizmus. Ha ez így van: akkor a magyar kormány az osztrák kormány mellett van.

Az olák orvlámadásról a következőket mondja ki a miniszterelnök:

— Seregeinket a múlt év derekán komoly vereség érte Galiciában és Volhíniában és e vereség bihasználásában Oroszország olyan kérelmetlen energiával vitte rohamra hadseregének millióit, hogy hosszú időn át minden erőfeszítésünkre szükség volt, hogy az orosz áradatot fel tudjuk tartani.

Ez a helyzet érlelte meg Románia ortámadását. Seregeinket és szövetségeseink haderejét a bukovinai, galíciai és volhíni fronton kellett koncentrálni, nehogy az orosz átlörhessen vonalainkat.

Erdélyben az evakuálás elrendelése jeladás lett volna az általános futásra és ez a futás esorbát fűtött volna Erdély székely és szász lakosainak erkölcsi presztisza. Mi az oláhokat Erdélyből kitegattuk, aztán tönkrovertük és a lábaink alá térdre kényszerítettük azt, aki könnyelműen betört hozzánk. Be fogjuk heggeszteni a sebeket és fel fogunk támasztani Erdélyben egy talán minden eddiginél szebb életet.

Felemelt fővel vállalkozunk a felbőszítet-

Az antant válaszejegyzéket a tett békejavaslatunkra hivatalosan még nem kapta meg, csupán a lapokból értesült róla. Kijelenti, ha a szöveg azonos és ha a választényleg elutasító: bennünket ez sem talál kézzeláttanul és nem ér váratlanul.

Mi készek vagyunk a békére és készek a harc folytatására. És ha Isten úgy akarja ennek a harcnak minden további napja bizonyítékát szolgáltatja annak, hogy ez a háboru Istentelen és hogy hiábavaló pusztítása az emberiség szellemi, erkölcsi és anyagi javainak.

Beszédét azzal végzi, hogy nagy feladatok és nagy kötelességek teljesítése előtt állunk, akár tovább tart a háboru, akár ránk köszönt a béke.

A beszédet sokszor szakította meg a munkapárt helyeslése s midőn gróf Tisza a belpolitikai helyzettel kapcsolatban saját személyéről mondott pár szót: a munkapárt tapsolt, éljenzett s percekig ünnepelte a miniszterelnököt.

* **Megfagyott** szótól kivörösödött arc, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatása a **Harmatlej-crème** és hozzávaló szappan. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi út 7/B. Telefon 13—02.

Koronázási iskolai ünnepélyek.

A premontrei főgimnázium január 3-án koronázási emlékünnepelet tart.

Az ünnepély délelőtt 9 órakor hálszó Istentisztelettel kezdődik a premontrei templomban.

Az Istentisztelet után az ifjuság zászló alatt a Katolikus Körbe vonul, ahol fél 11 koronázási emlékünnepelet tartja a következő műsorral:

1. Himnusz. Énekl az ifjuság. 2. IV. Károly és Felségének első kiáltványa. Felolvassa: Jágits Ottó tanár. 3. Diszbeszéd Tartja: Szilágyi Dózsa tanár. 4. Mi a haza? Pósa Lajostól. Szavalja Bartjik Mátyás VII. o. t. 5. A királyi hitlevél. Felolvassa: Pácz Sándor tanár. 6. A jászvári prépost, mint iskola fentartó kegyur ajándékának kiosztása a tanártestület szerint a következő tanulóknak: Muresán Sándor VIII., Popity József VIII., Nemecek József VI. és Mirgay Sándor V. o. tanulóknak személyenkint 30—30 korona, Impolon János IV. B), Leövey Ferenc IV. A) Debreceni József III. B) Gsomés Jenő III. A), Mocskonyi Miklós II. B), Váradai Imre II. A), Ridzyk József I. B) és Szabó Elemér I. A) o. tanulóknak egyenkint 20—20 korona. 7. Zárszó. 8. Szózat. Énekl az egész ifjuság.

Az olasz községi polgári leányiskola január 3-án d. e. 9 órakor koronázási ünnepséget rendez a következő műsorral:

Himnusz. Karének. Megnyitó beszéd. Tartja az igazgató. Vörösmarthy Himnusz. Szavalja Rácz Ilona. A magyar szent korona. Párbeszéd. Tartják Bajkó Irén és Bajkó Teréz Imádság Hevesi Józseftől. Szavalja Juhász Erzsébet. A koronázás. Irta és előadja. Papp Emma Koronázásra Sas Edétk. Szavalja Vársárhelyi Aranka. Az igazi király. Dalmady Gyözőtől. Szavalja Spitz Anna. A király szótata magyar néphez. Felolvassa Hort Margit tanítónő. A királyi család. Hármass beszéd. Mondják Horváth Zsófi, Várdász Erzsébet és Losonczy Etel. Ima. Irta és mondja Szegedy Mária. Szózat. Karének.

A Vörös-Kereszt Szilvesztere.

Nagyvásár a megyeházán.

A Vörös Kereszt Szilveszter napi jótékony célú ünnepségei tulajdonképpen vasárnap délelőtt kezdődtek, a vásár hazárral.

A Vörös Kereszt vezető hölgyei, élőkön Pally Lajosnéval, egy kis malacot, fácánokat, száz pár csirkét, 1000 árbotjást, természetesen lőt nyulat, eleven halat, hentes árutat, mézest, cukorkákat stb. gyűjtöttek össze vétel, de főleg adakozás útján.

Pally Lajosné urró, és Fráter Imre ügyvezető igazgató mindvégig állandóan ott voltak a Vörös Kereszt hölgyeivel s fáradhatatlanul buzgókodtak a szerzés sikere érdekében.

Szilveszter est a Kath. Körben.

Ha még egy olyan terem állt volna rendelkezésre, mint a Kath. Kör impozáns szép terme, az is megtelt volna közönséggel. A sikerben az orozslánrészt Pally Lajosné és Fráter Imre dr. törzsvost illeti.

A kabaré tudnillik negyszerűen sikerült, Losonczy Gábor helyes érzékkel szervezte és ő maga is hatáson jelenteket adott elő.

A programot Losonczy Etuska konferálta be talpraesetten.

Változatos tarkaságban vonultak végig a szereplők a színpadon, a bűvész után a Kenéz kolon bájos gyermekei táncoltak, majd ének, szavaltat kergette egymást. Nagy hatással adott elő kuplékat Vajnovszky Vilma, később ráadásul saját szerzeményét, Kassits Eszter csupa rőszaszinben ragadta el szavaltával a közönséget. Az est kulcsmoment pillanatra megakasztotta Mándoki Gizella szereplése, akit a közönség jó része nem hallgatottazzal a figyelemmel, amelyet várt mire

Mándoki Gizella meglehetősen éles kijelentést tett az egész közönségre s lelépett a színpadról. Ez esethez nem főzünk kommentárt, hamar elhárította azt a közönség jó kedve.

A korsolás, a szépség versenye, nagy ér-

deklózással zajlott le a nagy örömeiket váltotta ki a nyertesek között. A szépségverseny győztese: Hiványi Irénka lett. Vörös-Keresztes Apollónót, urinők a jó ügyért eredményesen bizgólkodtak. E ismerős illati valamennyit.

temények kiválóan alkalmasak voltak, hogy Bihari teljes nagyszámúban ragyogóan nagy művészi kvalitással Perzselő hűvel gyújtotta lángoló lelkesedéssé a közönséget, mely elragadtatással percekig tapsolta a művészt.

A két Beleznav nővér zárta be a fényszen sikeres estét. Köszöngi Sándor Nocturnóját és Wianiarozski Polonáját: briliánsját adta elő hegedűre Beleznav Borika, Beleznav Ancus zongorakísérettel mellett. Mindkettejük játékában elragadtatással gyönyörködött a közönség, mely a művésznő művészlényeit elhálmozta tetszésnyilvánításával.

Felülfizettek: Grócz Béla 50 K, dr. Karácsony János, Gresinczy Antal, dr. Imrik Gusztáv, Ringelhann Lajos 20—20 K, dr. Vucskics Gyula, lovag Sperker Ferenc 10—10 K, Huzella Erzsike 4 K, Mikussay Margit, Verner Kálmán, Ertsey főhadnagy 2—2 K. A tiszta jövedelmet, a Kőr az erdélyi menekültek javára fordítja.

Az oláhokat hátrább szorítottuk.

Keleti harctér. Budapest, január 1. (Hivatalos.) A román sikkágon harcoló szövetségesek az ellenséget utóvédharcok között Brailától délnyugatra, továbbá a Rimnicul Sarat és Foksani közötti feluton hátrább fekvő elkészített állásaiba szorítottuk vissza. A Zabala és Putna felső völgyeiben Ruis altábornagy osztrák-magyar és német csapatainak támadása előbbre haladt. Harja könyvéjén zászlóaljaink több egymásutáni állást rohammal elfoglaltak. Az ellenség minden talpalatnyi földet védelmez. Tovább északra a császári és királyi haderőknél nem volt jelentőségteljes esemény.

Olasz harctér. Budapest, január 1. (Hivatalos.) Silveszter éjjelén az ellenséges tüzéréség időaként igen élénk tüzelést folytatott a Karst fensík ellen.

Délkeleti harctér. Budapest, január 1. (Hivatalos.) Nincs különös esemény.

Németek a vörös ördögök módjára.

Berlin, január 1. A nagyhíradás jelenté:

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadesportja. Rigától délre erős orosz vadászalkalmatványokat visszautasítottunk. A Pálep északi partján német huszárok gyalogharokban elfoglalták az ellenség erős támaszpontjait és 1 tisztet és 35 embert foglyul ejtettek.

Herisaut elfoglaltuk.

József főherceg vezérezredes harcvonalán. Német vadászoknak sikerült az Erdős Kárpátokban egy ellenséges őrházat az őrséggel együtt a levegőbe repíteni. Az Uz és Putna völgy között német és osztrák-magyar zászlóaljaink több magaslati állást rohammal elfoglaltak és a románok és oroszok heves ellentámadásait visszaverték. Herisaut Ungurenit a Zabolá völgyben elfoglaltuk.

Nyugati harctér.

Nincs lényeges esemény.

Ujabb győzelem Oláhországban.

1000 fogoly 4 ágyú,
8 gépfegyver.

Mackensen vezértábornagy hadesportja. Nagy Oláhországban az oroszokat úsmét visszavetettük. A kilencedik hadsereg az ellenséget Rimnicul Sarat és Foksani feluton levő állásukba, a dunai hadsereg pedig a Braila-i hídfőbe szorította vissza Dobrudzsában a német és bolgár sikerek következtében.

Az orosz hídfő állás Macintól keletre lényegesen megszűkült. Tegnap ott 1000 foglyot, 4 ágyút, 8 gépfegyvert zsákmányoltunk. A Duna deltájánál a biztosító-csapa-

tok felkoncoltak mintegy 50 orosz, akik a Szatnyörgyegyon esolnakokon keltek át.

Macedóniai front.

Lényeges esemény nem történt.

Ludendorff, első főszállásmeister.

A Kath. Kőr háborus délutánja.

Művészi programmal tartott háborus délutánt a Kath. Kőr újév napjának estjén oly nagy és előkelő közönség jelenlétében, amelyen a Kath. Kőr rendes közönsége.

A jelen voltak közül a következőket sikerült feljegyeznünk: Grócz Béla nagyprópost, dr. Bundala Mihály prelátus, dr. Karácsony János választott püspök, Szirmay I. Árpád, Gresinczy Antal kanonokok, Bálint Lajos főesperes, Singlár Gyula, Verner Kálmán, Fekete József, Tóth Imre, Kovács Kándi, Bertram Brunó, Szűcs Géza, Kiss Ernő, Ötömössy Sándor, dr. Krüger Aladár, Gyöngy Béla, dr. Patzkó Antal, dr. Imrik Gusztáv, dr. Demetrovics Elek, dr. Medvigy Ferenc, Medvigy István, dr. Papp Károly, Peiser Károly, Resch Mihály, Tóth Zsigmond, dr. Pataky Arnold egyet. tanár, Székely Sándor, Buday Alajos, P. Lindauer Károly, Ringelhann Lajos.

Az ünnepséget Kalenda Boriska és Tóth Olga, a Fischer féle zeneiskola jeles növendékei nyitották meg, akik két zongorán Schumann: „B dur változatok“ című szerzeményét adták elő kiváló precizitással, művészi kidolgozásban, nagy siker mellett.

Kután dr. Némethy Gyula tb. kanonok, teológiai kari dékán ült a felolvasó asztalhoz s megarta a felolvasást „A béke angyala“ címmel.

A pompás felolvasást, melynek előkelő nyelvezete, gyönyörű fejtegetése nagy tetszést aratott, lapunkban egész terjedelmében közölni fogjuk.

Néhány Beleznav Antal mester emléke elevenedett föl: két bájos lánya, zenei zsenialitásának is málto örökösai, Beleznav Borika és Annus léptek az emelvényre. Borika a hegedűre művésze, a kinek biztos játéka, briliáns technikája épp úgy megragadta a közönséget, mint nővére, Annuska díszkről, kiváló művészi értékű zongorakísérettel. Először a feledhetetlen mester, edesszajunk „Elégia“ című szerzeményét, majd Vieuxtempes „Ballade et Polonaise“-jét játszották el, óriási sikerrel.

Bihari Ákos szavalta ezután Kiss Menyhért „Magyarok“ című és Pásztor Árpád „Tartaléko.“ című költeményét. A köl-

„HIREK“

IV. KÁROLY.

Dul még a bős vihar országot rombolé,
Hull még a hősi vér süvölt fegyvergolyó,
De a felhőkön át roménysugár hat át
Öröm ár tölti el e bánatos hazát
S a harci zaj között egy szível fölkiált:
Éljen magyar hazánk! Éljen Károly király!

Ósi szent koronánk fejét ma övezi,
Szent-István pallosát kezébe ő veszi,
Sujt minden táj felé a hont megvédeni,
Hol szép hazánk falát ellenség döngeti,
Hős népe mindenütt bátran melléje áll!
Éljen magyar hazánk! Éljen Károly király!

Hű népét ismerni ő ott tanulta meg,
Hol dörög az ágyú, ropognak fegyverek,
Mint szikla a habot úgy állt csapásokat;
Hogyha rohamra ment, sepegt országokat,
Mint harcra a magyar mindenkor kivált,
Éljen magyar hazánk! Éljen Károly király!

Ha meg e hősi nép nagy multjára tekint,
Lát kavés örömet, s egész tengernyi kiált,
Mert kelet és nyugat népe hullámai
E szent helyen akart egymásra rontani;
S egy ezred éven át minden veszélyt kiállt,
Éljen magyar hazánk! Éljen Károly király!

Országok Istene hozzád sohajt e nép:
Oh áldd szép hozánk és áldd meg szent kezét,
Hogy uralkodása legyen boldog s dicső
És jöjjön már felénk egy boldogabb jövő,
S e harci zaj között inálva fölkiált:
Éltesd magyar hazánk! Éltesd Károly Királyt!

Halmos A.

* A polgármester itthon. Rimler Károly polgármester a fővárosból Nagyváradra haza érkezett.

* Kész a gazdasági kiegyezés. Bécsből jelentik: A Reichspost a cenzura engedélyével jelenti, hogy a Magyarország és Ausztria közt kötött gazdasági kiegyezés záró jegyzőkönyvét aláírták.

* Ujévi üdvözlések megváltása. Az anya- és csecsemővédelem javára ujévi üdvözléseket megváltották: ösv. Gunwald Henrik 10 kor., lovag Sperker Ferenc 10 kor., dr. Krüger Aladár 10 korona. Ezuton is hálás köszönetet fejezi ki a nemesszívű adakozóknak a Kath. Nővérdöggyesület.

* A király amnesztiát ad. A hivatalos lap 1917 január 1 én megjelent rendkívüli kiadása a következő királyi elhatározást közli:

Ó császári és apostoli királyi Felsege megkoronáztatása alkalmából a magyar igazságügyminiszter előterjesztésére 1916 évi december hó 23-án kelt legfelsőbb elhatározásával számos elítéltnék a királyi bíróságok által kiszabott kisebb büntetését általános kegyelem útján elengedni és egyszersmind az igazságügyminisztert felhatalmazni méltóztatott arra, hogy javaslatot tessen a királyi bíróságok által az 1917. évi január hó 1-éig jogerősen elítélt oly egyének megkegyelmezése tárgyában, akik az általános kegyelemben nem részesülnek, azonban kegyelemre méltóknak látszanak.

* Előléptetések a püspökségi tisztikarban Gróf Széchényi Miklós püspök az uradalmi tisztikarban Bardon Ferenc építést a III. fideszi osztályba, Karakas Károlyt pedig számtisztító léptette elő. Ez előléptetésekkel a püspök két szorgalmas tisztviselőjének munkáját jutalmazta meg.

* Katholikus Kör vetítésteleje. A Katholikus Körben ma délután Mellau István tanítóképzési tanár tart nagy érdekű háborus előadást „A törökök szerepe a világháboruban” a címe az előadásnak, mely a felhoid népének háboruját mutatja be 65 gyönyörű vetített képen. A szíjtelmes, a misztikus Ketet vonul el a fehérvári várszón. Képek, melyek elűtnék az ismert háborus képektől, a Nyugat háborujától, azokatlanok, újak, érdekesek. Az előadás 5 órakor délután kezdődik.

* Beleznay Annát rendez tanárnőnek jelölték. Az úrvárosi polgári leányiskolában Vassné Toldy Blanka tanárnő hosszú és érdemtelmes működés után 1917 január 1-től nyugalmába vonult. Utódaul Beleznay Anna helyettes tanár: jelölte a községi iskolaszék számos tagja, akiknek sime előtt helyettesítette a fiatal tanárnő a legmagasabb várakozást is kielégítette. Beleznay Anna különben annak a Beleznay Antalnak a leánya, aki a községi iskolák fejlesztéséért évtizedeken át buzgalommal, erdeményteljesen dolgozott és munkálkodott, s ainek leánya most a szakkörök teljes bizalmát bírja.

* Kamatterhek bevallása A pénzügyigazgatóság hirdetménye szerint az általános jövedelmi pótdóznál számításba veendő kamatterhek bevallása január 1-31-ike közötti időben adandó be a városi adóhivatalnál. E határidő lejártá után és jelszóló október 15-ig érkező vallomások már csak igazolási kérvény útján és abban az esetben veszik figyelembe, ha hitelérd-mielőleg igazolják, hogy a késedelem elháríthatatlan akadály miatt történt. Bővebb felvilágosítást a városi adóhivatal ad.

* Találtatott a Kath. Kör tanepi ünnepélyén egy fekete pénzterem, benne némi pénzzel és apróságokkal. Igazolt tulajdonosa a Kör háznagji hivatalában átvetheti.

* Elveszett egy briliánsal kirkott arany karkötő a színházban, egy a Vörös Kereszt szilveszterjén. Jutalom ellenében adható nálunk.

* Betörés a Rákóczi uton. Tegnap reggel telefonon jelentették a rendőrségen, hogy a Rákóczi uti Apolló-palotában betörők jártak, még pedig dr Kovács fogorvos lakásán. Vass Albert detektív ment ki a helyszínre, ahol megállapította, hogy a lakásban tényleg tolvaj járt és pedig az ől éskarát kereste fel. A szelzés végett nyitva hagyott ablakon mászott be és ami h szemes dolgot talált, összeszedte. Egy egész kis bűdön szirt, 40-50 db szappant, vajat stb. Az egész kis élsmisszeraktár értéke 400 koronát tesz ki. A nyomozás megindult a még ismeretlen tettes kézszkerítése iránt.

Legnagyobb iparvállalatunk háborus éve.

Szerkesztés kézzel helyrehozva az előbbi vezetés hibáit, a

Hungária Cipőgyár R. T.

fejlődésének és megismecodásának biztos útjára lépett. Ez a vállalat Bihar megyének büszkesége, Nagyváradnak gazdasági erő forrása, ipari és kereskedelmi premier je, munkaszilalom tekintetében pedig szociál politikai szemény és kiváló sikotáz. **Alap tőkéje egy millió korona,** s a mint est felbuzsallja a gazdasági élet járára, az magasabb szempontok iránti vezetői jelenté a ridég üzleti életben üslethözre behálózva az egész országot,

negyvenhat

flőhőzetben áll a közörség rendelkezésére a Hungaria cipő, s hogy milyen kiváló árut ad ki ez a produktív vállalat, mutatja, **hogy a**

hadsergek

1916 év végéig 115 000 pár bakancsot és oszmat szállított. Nem kell mondani, hogy ezekkel a bakancsokkal és oszmatokkal jelentékenyen hozzájárult a vállalat katonai cél jainak eléréséhez és a kivívott sikerekhez. Katonáink száján a Hungaria cipő nem szit kok kíséretében, hanem

aldó szavakkal

jelelik meg. A vállalat tudja kötelességét a üzleti nyeresége arányában

400,000 korona

hadikölcsönt jegyzett, ezenkívül 60 hivatalnok és alkalmazottja vonult be.

Háborus jótékonytsága

igy fest:

A hadbavonultak családjaik folyósított 27,000 koronát segélyt, a drágasági pótlókhokra adott 34,000 koronát, a hadsegélyző hivatalnak, mézmenyeknek és jótékony egyesülé teknek 12,000 koronát, a hadsegélyző hivatalnak a háboru tartamán át havi 200 koronát.

E nagyzeabán tevékenység szellemei vezére Havas Mór királyi tanácsos, a Bihar megyei Takarékpénztár vezérigazgatója, pénzügyi élsitűknek csendben, folytonosan és eredményesen dolgozó vezetőalakja. A nagyváradai pénzügyi jótűknek gondos őre, s amit e vállalat és a takarékpénztár konszolidálása a körülpost tot discrimina rerum elért, az maga felér egy nyert csatával.

A háboru utáni pénzügyi viszonyokon érzik majd meg ennek a munkának hasznos és erkölcsi eredménye.

Velo harmonizál a Cipőgyár vezérigazgatója,

Grósz Hugó,

energikus, akaratos, szakmájában elsőrangú, szakmáján tul kulturális érzékű férfi. Mindig dolgozik, készíti a jövőndöt, vállalatát min

Szent László-nyomda, részvénytársaság Nagyvárad.

den ideje, minden ideje, vezetővé lett, mert művésze e gyakorlati tevékenységnek. Az üzleti élet hálózatába bekapcsolódva mesteri kézzel veszi ki a gazdasági élet forgalmából mindast, amit felhasználhat és értékesíthet. Nyersanyagot és emberi munkasort egyformán. Sikerei vannak, de ez természetes, szellemi kiválósága, ezze, akaratereje, tudása és előrelátása meghozza az eredményeket mindig.

Az igazgatóság tagjai: Fráter Barnabás alispán, sinék, Havas Mór kir. tan., alispán, Des Escherolies Kruspér Gilbert, dr Fleischer Lajos, dr Mihelffy Lajos, dr Moskovits Miklós, dr Schweiger Ede, dr Szunyogh Pál, Grósz Hugó, Komor Mária.

A felügyelő-bizottság tagjai: Lukács Ödön polgármester h. sinék, Lukács Lajos, dr Mártorffy Marcel dr Medvigy Gábor, dr Sarkady Lajos, Szalay József, Szász Gyula, Tatar Zoltán, Hanslián Ede.

SZÍNHÁZ.

Heti műsori

Kedd: A király házassodik (Fél nyolc órai kezdéssel)
Szerda: Mánás Miska
Csütörtök: Csokoládé katona.
Pénteken: Kúna a búrány, benne a farkas.
Szombat délután: Nételen a szony.
Szombat este: Három a kislány.
Vasárnap délután: Doktor ur.
Vasárnap este: Négy a kislány. (Be mutató előadás)

Szilveszter est a színházban

A színház is megülte a reudas Szilveszter-estét és stíluserdien kabarészmokkal azóra kosztatta a közönséget. Az egyes sikerült számokat megtapsolták, sőt mezufrásztatták. Ki kell emelnünk a Dózsa, Tompa, Kovács Márta, Sebest, Habár Szeréna, Rákosi Tereny és Szigeti ezsmait. A műsört Zöldes Rudi konferálta be elég ötletesen, sőt egy józú kabarészmommal is növelte a sikert. — Bihari Ákos reaktívül nagy sikert aratott dr Krüger Aladár „Bom apó diákja” című költeménye elszavalásával.

A hérikök figyeimébe.

A színház hériköt elő ciklusa: január hó 3, 4 és 6-án lejár és ezzel a színház a második ciklusra hérikötet hirdet, amely a jövő hó 6-ikáig fizetendő be a színházi titkári hivatalánál.

VIGADÓ mozgószínház	Kedden A titok dráma 4 felv.
	Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepponon 3 órakor és hétköznapokon 5-kor.

URANIA mozgószínház	Kedden Megpróbáltatás dráma 3 felv.
	Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepponon 3 órakor és hétköznapokon 5-kor.

APOLLÓ mozgószínház	Kedden Méltóságos kalandor dráma 3 fel.
	Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepponon 3 órakor és hétköznapokon 5-kor.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR** Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY**